

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 32, 2022

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1583](#) 08-11-2022

Niet-ontvankelijkheid voor vervolging wegens ontbreken toestemming Spaanse autoriteiten.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1591](#) 08-11-2022

Werken onder dekmantel.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1590](#) 08-11-2022

Herziening. Was de rechter al bekend met hetgeen naar voren wordt gebracht?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1587](#) 08-11-2022

Herziening. Beroep op arrest van Hoge Raad in andere strafzaak tegen aanvrager.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1589](#) 08-11-2022

Vervolgingsuitlevering opgeëiste persoon (Nederlandse nationaliteit) naar de VS.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1572](#) 08-11-2022

Caribische zaak Curaçao. Vereisten bewezenverklaring uitbuiting.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1586](#) 08-11-2022

Is ongecontroleerd bezit van hennep en mes in strijd met wet?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1568](#) 01-11-2022

Ontvankelijkheid hoger beroep. Volmacht tot instellen hoger beroep per ondertekende e-mail zonder bijlage.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:1563](#) 01-11-2022

Redengevende inhoud van de bewijsmiddelen niet opgenomen.

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 24 mei 2022, ECLI:NL:HR:2022:762.](#)

mr. D.G.J. Grimmelikhuijzen

ANNOTATIE

**Annotatie bij Hoge Raad 24 mei 2022,
ECLI:NL:HR:2022:762.**

mr. D.G.J. Grimmelikhuijzen

Het leerstuk poging kent een sterk casuïstische inslag. Het leent zich daardoor slecht voor te abstracte, algemene stelregels. Ook in onderhavig arrest benadrukt de Hoge Raad deze eigenschap van de algemene strafbaarstelling van poging tot misdrijf. Zo herhaalt hij dat de vraag of er sprake is van een begin van uitvoering 'zich niet in algemene zin [laat] beantwoorden' (r.o. 2.3). Een benadering van geval tot geval is dan ook aangewezen, waar steeds de relevante feiten worden afgewogen en de uiteindelijke beslissing goed gemotiveerd wordt.

Ook hier zal, gezien de eerder benadrukte casuïstische inslag van het leerstuk, eerst kort aangevangen worden met een herhaling van de voor de beoordeling noodzakelijke feiten. Vervolgens wordt de zaak in de bredere context van de steeds in de rechtspraak en literatuur terugkomende figuur van de poging tot brandstichting geplaatst.

Aan de verdachte is in eerste aanleg, onder andere, poging tot brandstichting van een auto ten laste gelegd (art. 45 Sr jo. art. 157 sub 1 Sr). Deze poging tot brandstichting was onderdeel van een reeks brandincidenten die alle op dezelfde avond plaatsvonden en waarvoor de verdachte tevens (in hoger beroep) is veroordeeld. In cassatie wordt slechts het middel dat zich richt tegen de veroordeling voor de poging tot brandstichting van de auto inhoudelijk besproken. Vandaar dat ook hier de bespreking van de feiten zich tot dat incident beperkt. De gang van zaken die avond was als volgt. Op enig moment wordt de verdachte door twee surveillanten gehurkt aangetroffen naast een geparkeerde auto. Hij draagt donkere kleding en heeft een capuchon over zijn hoofd. Nadat hij benaderd werd door twee agenten reageerde de verdachte door iets onder de auto te gooien. Toen de verdachte vervolgens door de agenten werd vastgepakt, zagen zij dat hij latexhandschoenen aan zijn handen droeg en roken zij rondom hem een penetrante gaslucht. Onder de auto is vervolgens een gasbrander aangetroffen, die er volgens getuigen eerder niet heeft gelegen.

In cassatie wordt namens de verdachte gesteld dat de hierboven omschreven feiten en omstandigheden niet de conclusie rechtvaardigen dat sprake was van gedragingen die naar uiterlijke verschijningsvorm moeten worden beschouwd als te zijn gericht op de voltooiing van het misdrijf. In bovenstaande formulering is een verwijzing naar het zogenoemde CITO-criterium te herkennen (HR 24 oktober 1978, ECLI:NL:HR:1978:AC6373, *NJ* 1979/52, m.nt. Van Veen). Als ondergrens voor een strafbare poging tot misdrijf geldt dat minstens sprake moet zijn van een begin van de uitvoering van dat misdrijf. Dat 'begin van de uitvoering' markeert tevens het punt waarop eventuele (al dan niet strafbare) voorbereidingshandelingen overgaan in een (strafbare) poging tot misdrijf.

Hoewel het CITO-criterium al decennia richtinggevend is voor de invulling van strafbare poging tot misdrijf, kan niet gezegd worden dat het criterium veel houvast geeft aan de feitenrechter voor de praktische invulling ervan. Het criterium is nu eenmaal, misschien onvermijdelijk in deze context, behoorlijk open geformuleerd. Recentelijk heeft de Hoge Raad zich nog uitgelaten over de factoren die van betekenis kunnen zijn bij de beoordeling van 'het begin van de uitvoering' (HR 30 maart 2021, ECLI:NL:HR:2021:388, *NJ* 2021/227, m.nt. Machielse en HR 30 maart 2021, ECLI:NL:HR:2021:389, *NJ* 2021/228, m.nt. Machielse). Zoals gezegd zijn daarvoor geen algemene regels te geven, maar een belangrijke beoordelingsfactor is hoe dicht de gedragingen bij de voltooiing van het voorgenomen misdrijf liggen. Die nabijheid kan volgens de Hoge Raad zowel naar tijd als naar plaats beoordeeld worden, maar kan ook blijken uit de mate waarin de gedragingen concreet gericht zijn op de voltooiing van het misdrijf. Hierbij kan het gaan om een samenstel van gedragingen waarin ook gedragingen van eventuele medeplegers meegewogen mogen worden. Tot slot kan volgens de Hoge Raad ook de aard van het misdrijf van belang zijn, maar is niet verplicht dat al een bestanddeel van het misdrijf is vervuld.

Wat waren in de onderhavige zaak dan precies de gedragingen die volgens het hof gekwalificeerd konden worden als een begin van uitvoering van brandstichting? Het is duidelijk dat ook hier vooral het geheel van de gedragingen doorslaggevend is geweest. Dit bestond uit een combinatie van de uiterlijke verschijning van de verdachte (zwarte kleding, capuchon, latexhandschoenen), de positie waarin hij werd aangetroffen (gehurkt naast de auto op een donkere plek), zijn gedrag nadat hij ontdekt was door de surveillanten (weggooien gasbrander), en de sterke gaslucht die rond de verdachte en de auto hing. Deze factoren zijn, in samenhang beschouwd, dusdanig belastend dat volgens het hof voor het aannemen van een begin van de uitvoering van de brandstichting niet ook vereist was dat sprake was van vuur, beschadiging of een brandspoor.

De Hoge Raad liet de uitspraak van het hof in stand. Het feit dat op het moment van ontdekking de voltooiing van de voorgenomen brandstichting nabij was, wordt door de Hoge

Raad expliciet meegenomen in de overweging. De gevolgde redenering lijkt in lijn met de invulling die in de arresten uit 2021 aan de beoordeling van het begin van de uitvoering wordt gegeven. Een interessant gegeven is dat geen sprake was van enig open vuur of van het gebruik van een aansteker of een andere ontsteker. De afwezigheid van open vuur is, zoals blijkt uit onderhavig arrest, geen belemmering voor een bewezenverklaring van poging tot brandstichting, maar typisch is het evenmin. In de jurisprudentie zijn verschillende voorbeelden te vinden die met betrekking tot de vereiste uitvoeringshandelingen bij poging tot brandstichting aardig uiteenlopen.

Misschien wel het bekendste arrest over poging tot brandstichting is het zogenoemde *Eindhovense brandstichting*-arrest (HR 19 maart 1934, ECLI:NL:HR:1934:198, *NJ* 1934/450, m.nt. Taverne). Het arrest wordt vooral herinnerd vanwege de sterk objectieve pogingsleer die ogenschijnlijk aangehouden werd. Het feitencomplex was met recht opvallend te noemen, of, zoals annotator Taverne stelde, '[m]en zou geneigd zijn van een uitgedacht college-voorbeeld te spreken'. Het betrof twee verdachten die een woning te Eindhoven in de brand wilden steken. Hiertoe hadden zij de woning dusdanig geprepareerd dat sprake was van een samenstel van brandbare voorwerpen en stoffen dat met een lont tussen de kamers was verbonden. Het geheel kon tot ontbranding gebracht worden door aan een touwtje te trekken dat aan de buitenzijde van de woning was bevestigd en waaraan een gaspistool was verbonden. Op de avond in kwestie waren er echter te veel mensen aanwezig en durfden de verdachten het plan niet voort te zetten. De Hoge Raad oordeelde dat slechts sprake was van verregaande voorbereidingshandelingen (toentertijd nog niet als zodanig strafbaar gesteld) en niet van uitvoeringshandelingen. Vereist was een handeling die, onvoorziene omstandigheden uitgesloten, tot brandstichting zou leiden. De dominosteentjes waren als het ware al klaargezet, maar de kettingreactie was nog niet in beweging gebracht. Deze strikte opvatting van de Hoge Raad perkt de ruimte voor een strafbare poging uiteraard sterk in. Tussen niet-strafbare voorbereidingshandelingen en het voltooide delict schijnt bij deze benadering maar weinig licht. Anders dan het haperen van de technische installatie of het fysiek verhinderen van het trekken aan het touwtje, kan de strafbare pogingsfase hoogstens opgerekt worden tot het op het touwtje aflopen door de verdachte (zie annotatie Taverne t.a.p.). De uitspraak is in de literatuur wel als een aberratie beschouwd (Th.J.B. Buiting, 'Strafbare poging in het Nederlandse strafrecht', *Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland*, preadvies 1970, p. 248-249). Toch komt de kwestie van de 'vuurverwekkende daad' ook in latere rechtspraak steeds weer aan de orde, met verschillende resultaten.

Een ander opvallend voorbeeld van een wel erg enge, objectieve benadering biedt de beoordeling door de rechtbank in eerste aanleg in de hier centraal staande zaak (Rb. Zeeland-West-Brabant 24 januari 2019, ECLI:NL:RBZWB:2019:268). De rechtbank overwoog dat geen

sprake was van het begin van de uitvoering nu er geen vuur was gezien en tevens geen sprake was van de overdracht van warmte (zie hierover ook: C.L. van der Vis, 'Poging tot een bepaald misdrijf: enkele implicaties van de accessoiriteit', *DD* 2021/21, p. 250-251). Dat is een te strikte maatstaf, die in hoger beroep dan ook niet overeind bleef.

Waar de grens dan wel ligt, is nog niet zo eenvoudig te bepalen. De advocaat-generaal haalt in haar conclusie twee arresten aan waarin poging tot brandstichting ten laste is gelegd. Deze twee arresten geven inzicht in de factoren die betrokken kunnen worden bij de beoordeling van de vraag of sprake is van een begin van de uitvoering bij brandstichting.

In het zogenoemde *Hoevense brandstichting*-arrest (HR 24 maart 1992, ECLI:NL:HR:1992:ZC9006, *NJ* 1992/815, m.nt. Schalken) was sprake van het voornemen om een cafetaria in de brand te steken. Hiertoe waren emmers met benzine verstoppt in de tuin, die op een later moment in de keuken klaargezet zouden worden voor de twee handlangers die de uiteindelijke brand zouden stichten. In de loop van de avond is vervolgens brand ontstaan, waarbij onvoldoende vast is komen staan of de brand het gevolg is van een bewuste brandstichting of dat de vluchtige benzine spontaan vlam heeft gevat. Ten aanzien van de verdachte kon bewezen worden verklaard dat hij het misdadige plan had opgevat, een afspraak met de medeverdachten had gemaakt, de benzine had aangeschaft en benzine buiten had verstoppt. De Hoge Raad kwalificeerde deze handelingen slechts als (toen nog) niet-strafbare voorbereidingshandelingen.

In het zogenoemde *Gasexplosie*-arrest (HR 13 maart 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ6709, *NJ* 2007/171) probeerde de verdachte een gasexplosie in zijn eigen woning teweeg te brengen door het gasfornuis zo te manipuleren dat er voortdurend gas in de woning bleef stromen. Na enkele uren kwam hij tot inkeer en meldde op het politiebureau dat hij de gaskraan had opgedraaid. Het verweer van de verdachte dat er geen sprake kon zijn van een poging tot brandstichting nu er geen ontstekingsbron in de woning aanwezig was, werd verworpen. Het gegeven dat de woning volgelopen was met een gasmengsel, waardoor een dusdanig explosiegevaar ontstaan was dat de kans op een ontploffing groot was en op verschillende manieren (spontaan) kon ontstaan, volstond voor de bewezenverklaring van poging tot brandstichting.

Uit het bovenstaande zou opgemaakt kunnen worden dat de scheidslijn tussen voorbereiding van en poging tot brandstichting in de concrete, gevaarzettende aard van de handelingen besloten ligt. In de *Hoevense brandstichting*-zaak waren de concrete voorbereidende handelingen beperkt tot het buiten de woning klaarzetten van de brandstof. Bij de *Gasexplosie*-zaak was daadwerkelijk een gevaarlijke situatie ontstaan, waarbij ook zonder nadere handelingen van de verdachte het door hem gewenste gevolg kon intreden (zie ook concl. A-G

T.N.B.M. Spronken 22 maart 2022, ECLI:NL:PHR:2022:269, par. 3.11). Wanneer overigens de redenering uit het *Gasexplosie*-arrest gevolgd wordt, zou ook zonder meer een bewezenverklaring kunnen volgen in de *Eindhovense brandstichting*-zaak, nu ook daar de brandversnellende middelen reeds in de woning waren aangebracht en ook zonder nadere, bewuste ontsteking vlam hadden kunnen vatten.

Terugkerend naar de hier centraal staande zaak is het de moeite waard nog eens stil te staan bij de betekenis die wordt toegekend aan de waargenomen gaslucht. In de conclusie van de advocaat-generaal neemt het vermeende verspreiden van gas een centrale rol in. Zij meent dat uit de sterke gaslucht rond de auto afgeleid kan worden dat rondom de auto een ontvlambare substantie was verspreid. Vervolgens meent zij dat het een feit van algemene bekendheid is dat gas gemakkelijk tot ontbranding komt. Een veronderstelling die zij onderbouwt door te verwijzen naar een eerdere conclusie van haar ambtsgeenoot Wortel (concl. A-G Wortel 7 december 2004, ECLI:NL:PHR:2004:AR4142, par. 19). Daar betrof het echter uitgegoten benzine.

Tussen benzine en gas uit een gasfles zit echter een wezenlijk verschil. Het soort gas dat geschikt is voor een onkruidbrander is weliswaar zeer brandbaar, maar slechts onder bepaalde omstandigheden. Zodra gas de fles verlaat zal het in niet-afgesloten ruimte snel vervliegen. Voor zover mij bekend, is het met het soort gas dat in de regel voor dit soort toepassingen gebruikt wordt (butaan, propaan of een mengsel van beide), in tegenstelling tot benzine, niet mogelijk een brandbare 'laag' te creëren, althans niet van enige duur. Dat zou anders kunnen zijn indien het gas in de afgesloten auto gespoten was, maar in de bewijsmiddelen is niets terug te vinden dat die lezing ondersteunt. Alternatief zou de gaslucht best ontstaan kunnen zijn bij het verwisselen van een gasbus of wanneer de onkruidbrander ingeschakeld wordt terwijl er geen ontsteking plaatsvindt. Het feit dat de verdachte zelf zeer sterk naar gas zou ruiken (de ramen van de politieauto zouden vanwege de stank geopend moeten worden) lijkt mij daarbij genomen eerder een omstandigheid die de lezing van de advocaat-generaal ontkracht. Het lijkt immers niet voor de hand te liggen dat de verdachte ook zichzelf in de brand zou willen steken (vgl. HR 15 oktober 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZD0139, *NJ* 1997/199, m.nt. 't Hart).

De nadruk in het voorgaande op de aard en de geschiktheid van het gebruik van gas moet overigens niet beschouwd worden in de sleutel van de *deugdelijkheid* van de poging tot brandstichting, al dan niet in het kader van de beoordeling van 'een begin van de uitvoering'. Dat is een aparte discussie, die hier niet speelt (zie daarvoor: J.G.H. Altena & W. Geelhoed, 'Poging: deugdelijkheid en deelneming', *DD* 2017/45, p. 273-274). Het feit dat de verdachte de beschikking had over een gasbrander en dat hierbij ook gas is vrijgekomen is een relevante omstandigheid bij de beantwoording van de vraag of sprake was van een poging tot

brandstichting. Het is veel meer zo dat mijns inziens uit de bewijsmiddelen niet opgemaakt kan worden dat de handelingen van de verdachte al dusdanig waren dat ook zonder nadere handeling een reëel gevaar op brand ontstaan was. In die zin onderscheidt de casus zich van het *Gasexplosie*-arrest. In gevallen waarin reeds een reëel brandgevaar is ontstaan door de gedragingen van de verdachte zal in de regel een poging tot brandstichting betrekkelijk eenvoudig te bewijzen zijn. In gevallen waarin dat stadium (nog) niet bereikt is zal de aanwezigheid van brandversnellende materialen meegenomen moeten worden als een van de factoren in het bredere samenstel van omstandigheden. Wat dat betreft bevindt de huidige casus zich qua ‘concreetheid’ ergens tussen de voorbeelden uit het *Hoevense brandstichting*-arrest en het *Gasexplosie*-arrest in.

Dat het overigens ook voor deskundigen nog geen eenvoudige taak is het risico op en/of verloop van ontbranding en explosie vast te stellen blijkt bijvoorbeeld uit HR 29 juni 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL5630, *NJ* 2010/674, m.nt. Mevis, waar het spuiten van wasbenzine richting een open vuur een, zelfs voor deskundigen, compleet onverwachte reactie gaf. In dat licht moet in dit soort gevallen wat terughoudendheid betracht worden met het aannemen van feiten van algemene bekendheid.

Hoewel het verspreiden van een brandbare stof een belangrijke indicator kan zijn voor het aannemen van een poging tot brandstichting, is het geen constitutieve voorwaarde voor een bewezenverklaring. In die zin wordt het ook niet aangehaald in bewijsoverwegingen van het hof c.q. wordt aan die omstandigheid geen bijzondere waarde toegekend. Ook zonder die omstandigheid kan in lijn met HR 30 maart 2021, ECLI:NL:HR:2021:388/389 tot een bewezenverklaring van poging tot brandstichting gekomen worden op basis van de beoordeling van het geheel der gedragingen. Dat samenstel is immers zeer belastend en geeft blijk van een intentionele gerichtheid op het in brand steken van de auto. Zowel qua plaats als qua tijd was de verdachte op het moment van ontdekking zeer dicht op de voltooiing van het delict. Dit in combinatie met zijn schichtige gedrag, de aanwezigheid van een gasbrander en de uitdossing van de verdachte die sterk gericht was op het voorkomen van ontdekking, lijkt de gevolgtrekking dat reeds een aanvang gemaakt was met een begin van de uitvoering te kunnen dragen. Of hierbij het feit dat dit incident er een is in een reeks van brandstichtingen die op dezelfde avond heeft plaatsgevonden heeft meegewogen, volgt niet uit de bewijsoverwegingen, maar kan tevens niet worden uitgesloten. De benadering die uit dit arrest spreekt, is echter wel een ruimere benadering dan uit (veel) oudere brandstichtingsjurisprudentie blijkt, maar is wel in lijn met de weg die sinds HR 30 maart 2021, ECLI:NL:HR:2021:388/389 door de Hoge Raad is ingeslagen. Open vuur of zelfs het verspreiden van een brandbare stof zijn daarbij niet (langer) noodzakelijk om het begin van de uitvoering van brandstichting aan te kunnen nemen. Dat laat uiteraard onverlet dat zulke

factoren bij uitstek indicatoren zijn van het voornemen om brand te stichten, indien deze factoren niet aanwezig zijn is een bewezenverklaring niet uitgesloten, maar dienen de dan wel aanwezige indicatoren, al dan niet in hun samenhang beschouwd, van een voldoende degelijke motivering voorzien te worden.

RECHTSPRAAK

Is ongecontroleerd bezit van hennep en mes in strijd met wet?

Is ongecontroleerd bezit van hennep en mes in strijd met wet?

Het cassatiemiddel klaagt over de beslissing van het hof dat in beslag genomen hennep en een in beslag genomen mes aan het verkeer onttrokken worden verklaard.

Het hof heeft het in beslag genomen mes niet aan het verkeer onttrokken op grond van artikel 36c Sr, maar op grond van artikel 36d Sr en heeft in dat verband geoordeeld dat het in beslag genomen mes van zodanige aard is dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet. Dat oordeel is echter zonder nadere motivering niet begrijpelijk. Bovendien heeft het hof geen vaststellingen gedaan over de vraag of dat mes kan dienen tot het begaan of de voorbereiding van soortgelijke feiten dan wel tot de belemmering van de opsporing daarvan. Zulke vaststellingen ontbreken ook over de eveneens op grond van artikel 36d Sr aan het verkeer onttrokken hennep. Het cassatiemiddel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend wat betreft de beslissing tot onttrekking aan het verkeer van de in beslag genomen voorwerpen en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1586

Zaaknummer: 21/02164

Rechters: J. de Hullu, J.C.A.M. Claassens en M. Kuijer

Advocaten: R.J. Baumgardt, P. van Dongen en S. van den Akker

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Caribische zaak Curaçao. Vereisten bewezenverklaring uitbuiting.

Caribische zaak Curaçao. Vereisten bewezenverklaring uitbuiting.

Het cassatiemiddel komt op tegen de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde (medeplegen van) mensenhandel en klaagt onder meer dat het hof ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd heeft geoordeeld dat sprake is van (oogmerk van) uitbuiting.

‘Uitbuiting’ moet worden aangemerkt als een impliciet bestanddeel van artikel 2:239 lid 1 aanhef en onder d en i SrC, nu de in die bepaling bedoelde gedragingen pas dan als ‘mensenhandel’ kunnen worden bestraft als uit de bewijsvoering volgt dat is voldaan aan de voorwaarde dat zij zijn begaan onder omstandigheden waarbij uitbuiting kan worden verondersteld (vgl. HR 24 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3309 en HR 4 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:191 met betrekking tot artikel 273f lid 1 aanhef en onder 4° en 9° Sr).

Het cassatiemiddel berust onder meer op de opvatting dat voor bewezenverklaring van een op artikel 2:239 lid 1 aanhef en onder d of i SrC toegesneden tenlastelegging niet alleen vereist is dat uit de bewijsmiddelen blijkt dat sprake is van uitbuiting, maar dat daaruit ook moet blijken dat sprake is van een ‘oogmerk van’ uitbuiting. Deze opvatting vindt geen steun in het recht (vgl. HR 20 december 2011, ECLI:NL:HR:2011:BR0448 met betrekking tot artikel 273f lid 1, aanhef en onder 4° (oud) Sr). Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

Het hof heeft onder meer het volgende vastgesteld. De verdachte en haar mededader hebben in de periode van 1 maart 2017 tot en met 27 september 2018 in verband met de slechte financiële situatie uit Venezuela vertrokken vrouwen gehuisvest en hen bewogen zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van arbeid of diensten als ‘trago-meisje’ door in de – door de verdachte en haar mededader geleide – [A] te werken op de zes dagen in de week dat de bar open was. De vrouwen mochten gedurende de werktijd niet eten en geen water drinken, en werden met camera’s in de bar gecontroleerd. Het geld dat de vrouwen verdienen werd niet uitbetaald maar ingehouden om een onverwacht hoge beginschuld af te betalen. Daarnaast werden hoge kosten in rekening gebracht voor (onder andere) huur, eten, internet en water/elektriciteit. Ook werden boetes opgelegd voor het overtreden van de binnen de bar

geldende regels. Het hof heeft verder geoordeeld dat de vrouwen er voortdurend op werden gewezen dat de schulden (snel) terugbetaald moesten worden. Aan hen werd duidelijk gemaakt dat het verkopen van drankjes ('trago') in de bar onvoldoende was om de schulden te betalen. Daarbij werd geadviseerd om op andere manieren aan geld te komen, zoals door zich te prostitueren, en zij werden daartoe ook onder druk gezet, terwijl de vrouwen weinig andere mogelijkheden hadden, omdat zij geen werkvergunning hadden, in een geïsoleerde positie verkeerden en deels ook illegaal waren. Wanneer een 'trago-meisje' met een klant mee wilde gaan om seks te hebben, diende de klant voor het verlaten van de bar door de vrouw een geldbedrag aan de bar te betalen.

Het op deze vaststellingen gebaseerde oordeel van het hof dat sprake is van (het medeplegen van) mensenhandel zoals onder 1 bewezen is verklaard, getuigt – mede gelet op wat hiervoor is vooropgesteld – niet van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd, ook voor zover het betreft het onder 2.4 bedoelde impliciete bestanddeel 'uitbuiting'. Het cassatiemiddel faalt in al zijn onderdelen.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1572

Zaaknummer: 21/03710

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: Y. Moszkowicz

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vervolgingsuitlevering opgeëiste persoon (Nederlandse nationaliteit) naar de VS.

Vervolgingsuitlevering opgeëiste persoon (Nederlandse nationaliteit) naar de VS.

Het cassatiemiddel klaagt over de verwerping door de rechtbank van het verweer dat de stukken niet voldoen aan de eisen die artikel 9 lid 2 aanhef en onder b en e van het Uitleveringsverdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika (hierna: het Verdrag) en artikel 18 van de Uitleveringswet stellen.

In de overwegingen van de rechtbank dat de overgelegde stukken de ‘overige noodzakelijke gegevens’ bevatten met betrekking tot de feiten waarvoor uitlevering wordt verzocht, ligt mede als oordeel besloten dat in deze stukken de plaats waar deze feiten zijn begaan, genoegzaam is omschreven. Dat oordeel is – gelet op de aard van de strafbare feiten waarop het uitleveringsverzoek betrekking heeft, en in aanmerking genomen wat de Affidavit inhoudt over de locaties die verband houden met de strafbare feiten waarbij de opgeëiste persoon vermoedelijk betrokken is als internationaal distributeur van Anom-communicatiemiddelen – niet onbegrijpelijk. Voor zover het cassatiemiddel daarover klaagt, faalt het.

Ook voor zover het cassatiemiddel klaagt over de verwerping van het verweer dat de stukken niet voldoen aan de eis die artikel 9 lid 2 aanhef en onder e Verdrag stelt, is het tevergeefs voorgesteld. De rechtbank heeft – kennelijk en niet onbegrijpelijk – vastgesteld dat de strafbare feiten waarvoor de rechtbank de uitlevering heeft toegestaan, mede zijn begaan op het grondgebied van de verzoekende staat. Dit betekent dat zich niet het geval voordoet dat wordt bedoeld in artikel 9 lid 2 aanhef en onder e Verdrag, zodat de overlegging van de in die bepaling bedoelde wetsbepalingen niet is vereist. (Vgl. HR 26 februari 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD8722.)

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1589

Zaaknummer: 22/00838

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en T. Kooijmans

Advocaten: R. van Leusden en D.J.M. Dammers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Herziening. Beroep op arrest van Hoge Raad in andere strafzaak tegen aanvrager.

Herziening. Beroep op arrest van Hoge Raad in andere strafzaak tegen aanvrager.

De aanvraag beroept zich op een arrest van de Hoge Raad van 15 december 2020, ECLI:NL:HR:2020:2028 in een andere strafzaak tegen de aanvrager. Volgens de aanvrager blijkt uit dit arrest dat in de uitspraak waarvan herziening is gevraagd niet is voldaan aan de wettelijke voorwaarden voor de oplegging van de maatregel tot plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders.

In de aanvraag wordt daarmee echter miskend dat onder ‘een minder zware strafbepaling’ in de zin van artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv moet worden verstaan een strafbepaling die een minder zware straf bedreigt. De oplegging door de rechter van een andere (minder zware) sanctie of het achterwege laten van de oplegging van een sanctie valt daar niet onder.

De aanvraag is, gelet op wat hiervoor is overwogen, kennelijk ongegrond. De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1587

Zaaknummer: 22/03223

Rechters: J. de Hullu, A.E.M. Röttgering en M. Kuijer

Advocaten: A.A. Nunnikhoven

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Herziening. Was de rechter al bekend met hetgeen naar voren wordt gebracht?

Herziening. Was de rechter al bekend met hetgeen naar voren wordt gebracht?

De rechter die de veroordeling heeft uitgesproken was blijkens het dossier in de strafzaak al bekend met wat in de aanvraag als grond (i) naar voren wordt gebracht. De bij de aanvraag gevoegde verklaring van [betrokkene 2] heeft namelijk dezelfde strekking als de door haar bij de rechter-commissaris afgelegde verklaring, te weten dat zij bij de politie een valse aangifte heeft gedaan tegen [betrokkene 1], dat zij die aangifte heeft ingetrokken en dat zij een boete van € 70 heeft betaald in verband met het doen van een valse aangifte. Daarnaast houden een proces-verbaal van politie van 23 januari 2003, opgemaakt door hoofdagenten van politie [verbalisant 2] en [verbalisant 3], en een proces-verbaal van politie van 25 september 2003, opgemaakt door hoofdagent van politie [verbalisant 2], in dat [betrokkene 2] de aangifte die zij op 29 maart 2002 had gedaan op 24 april 2002 heeft ingetrokken omdat zij het naar eigen zeggen allemaal had verzonnen, dat [betrokkene 2] verdachte is geworden van het doen van een valse aangifte en dat [betrokkene 2] in verband daarmee een dagvaarding in persoon is uitgereikt. Een en ander betekent dat het onder (i) aangevoerde geen gegeven betreft als bedoeld in artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv.

Ook wat in de aanvraag als grond (ii) naar voren wordt gebracht, was al bekend aan de rechter die de veroordeling heeft uitgesproken. Zoals immers blijkt uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep heeft [slachtoffer 2] op die terechtzitting als getuige een verklaring van dezelfde strekking afgelegd, te weten dat zij bij de politie niet de waarheid heeft verteld, dat de aanvrager haar niet heeft mishandeld en bedreigd en dat ze de aangifte heeft gedaan omdat ze boos was op de aanvrager. In het dossier van de strafzaak bevinden zich verder processen-verbaal met verklaringen van dezelfde strekking die [slachtoffer 2] bij de rechter-commissaris en ter terechtzitting in eerste aanleg van 21 mei 2004 heeft afgelegd. Een en ander betekent dat ook het onder (ii) aangevoerde geen gegeven betreft als bedoeld in artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv.

De aanvraag is, gelet op wat hiervoor is overwogen, kennelijk ongegrond. De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1590

Zaaknummer: 22/01922

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.E.M. Röttgering

Advocaten: P.B.A. Acda

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Werken onder dekmantel.

Werken onder dekmantel.

Wenk

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie medeplegen van doodslag, is bewezen verklaard, met diverse klachten tegen de bewijsvoering van het hof en klaagt in het bijzonder over de conclusies die het hof heeft getrokken uit de bevindingen van het forensisch-technisch onderzoek en onder meer over het gebruik voor het bewijs van de in bewijsmiddel 29 opgenomen uitlatingen van getuige tegen verbalisant A-2244. Daartoe wordt in de eerste plaats geklaagd over de begrijpelijkheid van het oordeel van het hof dat het WOD-traject waarin getuige de betreffende uitlatingen heeft gedaan, geen toepassing van de zogenoemde ‘Mr. Big’-methode betrof. Verder wordt opgekomen tegen de verwerping van het verweer dat in het WOD-traject door de intimiderende wijze waarop opsporingsambtenaren met getuige in contact zijn getreden de verklaringvrijheid van getuige is geschonden en dat die verklaring daarom niet voor het bewijs kan worden gebruikt en daarnaast wordt geklaagd over het gebruik voor het bewijs van de eigen waarneming van het hof dat op de beelden van de bewakingscamera te zien is dat de verdachte ‘in zijn linkerhand een voorwerp draagt dat veel meer lijkt op een pistool dan op een mobiele telefoon’. Daartoe voert de klacht onder meer aan dat het hof ten aanzien van die eigen waarneming heeft overwogen dat niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat de verdachte op de beelden een vuurwapen in zijn hand heeft, zodat aan die eigen waarneming geen bewijsrechtelijke betekenis toekomt.

Het hof heeft ten aanzien van de laatstgenoemde klacht een omschrijving gegeven van het door hem op de beelden waargenomen voorwerp. De Hoge Raad oordeelt dat het hof de aldus omschreven waarneming op grond van artikel 340 Sv voor het bewijs kon gebruiken.

De Hoge Raad overweegt dat aan de redengevendheid van deze eigen waarneming niet afdoet dat het hof heeft overwogen dat ‘niet met zekerheid’ kan worden vastgesteld dat de verdachte op de beelden een vuurwapen in zijn hand heeft. Deze overweging is niet in tegenspraak met de eigen waarneming van het hof, waarbij het gaat om de mate van gelijkenis van het voorwerp met een pistool. Bovendien vormt die overweging een reactie van het hof op de door

hem dus niet geloofwaardig geachte lezing van de verdachte dat het voorwerp dat hij in handen had een mobiele telefoon was. Daarbij komt dat het hof zijn waarneming heeft aangemerkt als een van de ‘indirecte aanwijzingen’ voor het aandeel van de verdachte in de schietpartij, bovenop dat wat het hof al over dat aandeel heeft vastgesteld op grond van forensisch-technisch bewijs en de door het hof besproken verklaringen.

Ten aanzien van de eerstgenoemde klacht heeft het hof vastgesteld dat in het café waar de schietpartij plaatsvond die leidde tot de dood van slachtoffers, in totaal 22 keer is geschoten met drie verschillende wapens. Deze wapens worden in de bewijsvoering van het hof aangeduid als het gele, blauwe en groene wapen. Op grond van onder meer de verklaring van de medeverdachte (de broer van de verdachte) heeft het hof vastgesteld dat hij, de medeverdachte, eerst met zijn eigen wapen (het gele wapen) op slachtoffers heeft geschoten en dat hij vervolgens, toen zijn wapen weigerde, het wapen van een van de slachtoffers van de grond heeft gepakt en ook daarmee achtereenvolgens op slachtoffers heeft geschoten, die toen op hun rug respectievelijk op hun buik op de grond lagen. Het hof heeft mede uit de bevindingen van het forensisch-technisch onderzoek afgeleid dat het wapen van slachtoffer dat de medeverdachte heeft gepakt, het blauwe wapen is geweest en dat het niet anders kan dan dat het de verdachte was die met het groene wapen op beide slachtoffers heeft geschoten.

De raadsman van de verdachte heeft ter terechtzitting in hoger beroep een alternatief scenario geschetst. Dit scenario is weergegeven in ECLI:NL:PHR:2022:634 onder 7.19 en houdt – kort gezegd – in dat het wapen van het slachtoffer dat de medeverdachte van de grond heeft gepakt, het groene wapen was, dat het andere slachtoffer met het blauwe wapen heeft geschoten en dat de verdachte niet heeft geschoten. In dit verband heeft de raadsman onder meer aangevoerd dat het andere onbedoeld zijn broer, slachtoffer, met het blauwe wapen in het hoofd kan hebben geraakt.

Het hof heeft het door de raadsman geschetste alternatieve scenario niet gevolgd. Het hof is allereerst tot de conclusie gekomen dat het wapen van slachtoffer dat de broer van verdachte heeft gepakt, het blauwe wapen is geweest. Dat berust op de volgende vaststellingen. Uit de bemonsteringen van drie van de vier bij het blauwe wapen passende hulzen is een DNA-profiel bepaald dat overeenkomt met het DNA-profiel van het slachtoffer; de matchkans is kleiner dan één op één miljard. Uit de bemonstering van de vierde huls is een onvolledig DNA-mengprofiel bepaald, waarbij slachtoffer niet als donor kan worden uitgesloten. Het hof heeft hieruit afgeleid dat slachtoffer het blauwe wapen heeft geladen en op enig moment in handen heeft gehad.

Slachtoffer is in zijn hoofd geraakt door een kogel uit het blauwe wapen. Het traject van dit schot past naar het oordeel van het hof bij een schot van voren toen slachtoffer op zijn rug lag.

Hierbij heeft het hof de verklaring van de medeverdachte betrokken dat hij ter hoogte van de heupen van slachtoffer stond toen hij het wapen van hem had afgepakt en daarmee op hem schoot, en overwogen dat hij ten minste eenmaal binnen een afstand van 100 centimeter is beschoten.

Het hof heeft verder vastgesteld dat het andere slachtoffer van achteren is doorschoten met een kogel uit het blauwe wapen. Op deze kogel (kogel 3977) is de aanwezigheid van bloed, lever- en spierweefsel aangetoond en bij DNA-onderzoek aan de kogel is een profiel bepaald dat overeenkomt met het DNA-profiel van hem, met een matchkans die kleiner is dan één op één miljard. Het hof heeft vastgesteld dat deze kogel pas op de dag na de schietpartij is aangetroffen en dat de positie waarin de kogel zich toen bevond niet de oorspronkelijke positie van de kogel was. Uit een proces-verbaal waarin bevindingen van forensisch onderzoek zijn weergegeven heeft het hof afgeleid dat de kogel bij het verplaatsen van het lichaam van het andere is verplaatst en zich oorspronkelijk onder zijn op zijn buik liggende bovenlichaam heeft bevonden. Daarbij heeft het hof acht geslagen op de locaties van beschadigingen van een vloermat, het daaronder liggende houten vloerdeel en een (uitschot)beschadiging in de voorzijde van het shirt van het andere slachtoffer. Bij zijn oordeel dat sprake is van een doorschot heeft het hof mede in aanmerking genomen dat de broer van verdachte heeft verklaard dat hij met het van slachtoffer afgepakte wapen heeft geschoten op de op zijn buik liggende andere slachtoffer en daarbij op zijn rug heeft gemikt.

Het hof heeft overwogen dat, als het andere slachtoffer met het blauwe wapen zou hebben geschoten, hij niet alleen zichzelf van achteren zou hebben geraakt maar ook slachtoffer van onderen naar boven in het hoofd zou hebben geraakt. Dit heeft het hof telkens op zichzelf al onwaarschijnlijk geacht en bij elkaar genomen nog minder. Op grond van dit alles heeft het hof geconcludeerd dat het wapen van slachtoffer dat de medeverdachte heeft gepakt, het blauwe wapen is geweest.

Het hof heeft vervolgens geconcludeerd dat niet het andere slachtoffer maar de verdachte met het groene wapen heeft geschoten. Daartoe heeft het hof in aanmerking genomen dat in het dossier geen enkele aanwijzing is te vinden dat de overige aanwezigen in het café hebben geschoten en dat zij als schutter kunnen worden uitgesloten. Verder heeft het hof die conclusie onder meer gebaseerd op de vaststelling dat het andere slachtoffer met een kogel uit het groene wapen is geraakt – waarbij het traject van achter naar voor loopt, van links in de onderrug naar rechts in het bekken – en dat in het lichaam van slachtoffer drie (delen van) kogels uit het groene wapen zijn aangetroffen.

Het hof heeft overwogen dat, als het andere slachtoffer met het groene wapen zou hebben geschoten, hij ten minste eenmaal zichzelf op de hiervoor beschreven wijze en driemaal

slachtoffer zou hebben geraakt. Ook dit heeft het hof onwaarschijnlijk geacht. De bewijsvoering houdt verder onder meer in dat een verbalisant op de beelden van de bewakingscamera van het café heeft gezien dat de verdachte kort voordat hij richting de uitgang loopt in zijn linkerhand een zwart langwerpig voorwerp met zich draagt dat de vorm van een pistool heeft.

De Hoge Raad overweegt dat bij de beoordeling van de klachten voorop moet worden gesteld dat in cassatie niet kan worden onderzocht of de door de feitenrechter in zijn bewijsmotivering vastgestelde feiten en omstandigheden juist zijn. Dat geldt ook voor conclusies van feitelijke aard die de feitenrechter heeft getrokken uit de feiten en omstandigheden die in de bewijsmiddelen zijn vastgesteld. Dergelijke vaststellingen en gevolgtrekkingen kunnen in cassatie slechts op hun begrijpelijkheid worden onderzocht (vgl. ECLI:NL:HR:2001:AD3530).

De rechter die over de feiten oordeelt, beslist wat hij van het beschikbare bewijsmateriaal betrouwbaar en bruikbaar vindt en aan welk bewijsmateriaal hij geen waarde toekent. De feitenrechter hoeft deze beslissingen over de selectie en waardering van het bewijsmateriaal niet te motiveren. Dat is anders in een aantal specifieke gevallen, onder meer wanneer door of namens de verdachte een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt is ingenomen ten aanzien van het gebruikte bewijsmateriaal. Hoe ver die motiveringsplicht gaat, hangt onder meer af van de inhoud en indringendheid van de argumenten die zijn aangevoerd. Die motiveringsplicht gaat niet zo ver dat bij de niet-aanvaarding van een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt op ieder detail van de argumentatie moet worden ingegaan (vgl. ECLI:NL:HR:2006:AU9130).

De klacht klaagt onder meer over de begrijpelijkheid van het oordeel van het hof dat de door de broer van verdachte beschreven wijze van schieten past bij de aanwijzingen dat slachtoffer ten minste eenmaal is beschoten binnen een afstand van 100 centimeter en bij de bevindingen van het traject van kogel 4356. Daartoe wordt aangevoerd dat het hof de hypothese dat de door de medeverdachte beschreven handelwijze past bij – kort gezegd – kogel 4356, niet heeft vergeleken met de hypothese dat de door hem beschreven handelwijze past bij de drie kogels uit het groene wapen die in de rug, linker elleboog en onderlip van slachtoffer zijn aangetroffen. Verder wordt geklaagd dat het oordeel van het hof dat het doorschot met kogel 3977 bij het andere slachtoffer past bij de verklaring van de broer van verdachte dat hij op het andere slachtoffer heeft geschoten toen deze op zijn buik lag en daarbij op de rug mikte, niet begrijpelijk is omdat het hof niet (kenbaar) in zijn overwegingen heeft betrokken dat hij door een kogel uit het groene wapen in de rug is geraakt.

De Hoge Raad overweegt dat deze klachten falen omdat de enkele omstandigheid dat de door medeverdachte beschreven handelwijze ook zou passen bij het scenario van de verdediging

waarin hij met het groene wapen op slachtoffers heeft geschoten, het oordeel van het hof niet onbegrijpelijk maakt. De Hoge Raad neemt hierbij in aanmerking dat het hof zijn conclusie dat medeverdachte met het blauwe wapen van slachtoffer heeft geschoten, heeft gebaseerd op meer vaststellingen dan enkel de verklaring van de medeverdachte.

In het licht van het proces-verbaal waarin bevindingen van forensisch onderzoek zijn weergegeven, is de vaststelling van het hof dat het andere slachtoffer is doorschoten met een kogel uit het blauwe wapen ook voor het overige niet onbegrijpelijk. Datzelfde geldt voor de op het bewijs gebaseerde vaststelling van het hof dat het slachtoffer door een kogel uit het blauwe wapen is geraakt 'van onderen naar boven in het hoofd'.

De klacht klaagt verder dat het hof in het licht van wat is aangevoerd nader had moeten motiveren waarom voor het bewijs betekenis toekomt aan het op de hulzen uit het blauwe wapen aangetroffen DNA-materiaal van het slachtoffer, nu de verdediging heeft aangevoerd dat deze match niet zonder meer betekent dat het slachtoffer op 9 mei 2016 het blauwe wapen bij zich heeft gestoken, dat ook op een huls uit het groene wapen DNA-materiaal is aangetroffen waarvan hij niet als donor kan worden uitgesloten en dat is geschoten met twee Tokarev-pistolen (het blauwe en het groene wapen) die gemakkelijk inwisselbaar zijn.

De Hoge Raad oordeelt dat het voor het bewijs betekenis toekennen aan de betreffende DNA-match door het hof niet onbegrijpelijk is. Mede in aanmerking genomen dat het hof zijn conclusie dat de broer van verdachte het blauwe wapen van slachtoffer heeft gepakt ook heeft gebaseerd op de vaststellingen dat het slachtoffer met dat wapen in het hoofd is geschoten en dat het andere slachtoffer daarmee van achteren is doorschoten, was het hof niet gehouden zijn oordeel nader te motiveren.

De Hoge Raad oordeelt dat voor zover de klacht klaagt dat het hof betekenis heeft toegekend aan de vindplaats van de hulzen uit het groene wapen, het geen bespreking behoeft omdat de bewezenverklaring ook met weglating van dit onderdeel van de bewijsvoering toereikend is gemotiveerd.

Ten aanzien van eerstgenoemde klacht heeft het hof overwogen dat het, met de advocaat-generaal, van oordeel is dat van het toepassen van de Mr. Big-methode geen sprake is geweest. Hoewel deze methode in de rechtspraak niet als een eenduidige, nauw omliggende opsporingsmethode wordt aangemerkt, duidt het een methode aan waarbij de kern is dat opsporingsambtenaren heimelijk trachten het vertrouwen te winnen van de verdachte teneinde hem ertoe te brengen een bekentenis af te leggen. Het hof stelt vast dat het WOD-traject tegen getuige niet tot doel had hem te verlokken een strafbaar feit te bekennen. Het doel was slechts om hem te laten vertellen wat er met de wapens was gebeurd die bij de

schietpartij in zijn café waren gebruikt. Dat de undercoveragenten daarbij de indruk wekten tot een criminele organisatie te behoren, maakt dit nog niet anders. De indruk die gewekt moest worden was, volgens de verklaring van verbalisant A-2244 bij de rechter-commissaris, dat zij informatie wilden over het voorval om te kunnen beoordelen of zij en hun (fictieve) criminele organisatie gevaar liepen. Het contact met de getuige is bovendien, anders dan bij toepassing van de Mr. Big-methode waarbij over een langere periode van enkele weken of maanden steeds intensiever contact wordt opgebouwd om vertrouwen te winnen, beperkt gebleven tot één relatief kort contactmoment overdag, in een woonwijk op straat.

Het hof is van oordeel dat het audio(visueel) vastleggen van een dergelijk gesprek weliswaar de voorkeur verdient, maar dat het enkele feit dat geen opnamen zijn gemaakt zonder meer nog niet betekent dat de verklaring onbruikbaar zou zijn voor het bewijs. Daarbij komt dat verbalisant A-2244 ter plekke voor A-2245 heeft moeten vertalen, omdat een van de WOD-agenten (A-2245) de Nederlandse taal niet machtig was. Dit biedt naar het oordeel van het hof een extra waarborg voor een juiste weergave van wat de getuige heeft verklaard. Verder neemt het hof in aanmerking dat de verdediging voor het ontbreken van audio(visuele) opnamen is gecompenseerd door haar in staat te stellen de juistheid van de door de getuige tegenover de WOD-agenten afgelegde verklaring te toetsen door de betrokken agenten A-2244, A-2245 en A-3791 bij de rechter-commissaris in haar aanwezigheid te (laten) bevragen.

Anders dan de raadsman, maar met de advocaat-generaal, acht het hof de verklaring van de getuige betrouwbaar. Het hof wil aannemen dat de getuige angstig is geweest toen hij plotseling met verbalisant A-2244 en zijn collega's werd geconfronteerd. Die angst, die overigens volgens de undercoveragenten gaandeweg duidelijk minder werd, maakt echter nog niet dat aan de betrouwbaarheid van de vervolgens door hem afgelegde verklaring moet worden getwijfeld. Essentiële onderdelen van de verklaring van de getuige vinden steun in andere bewijsmiddelen. Het gaat dan met name om de hiervoor besproken resultaten van het forensisch-technisch onderzoek die erop wijzen dat verdachte heeft geschoten en om een aantal verklaringen. Zo heeft de getuige tegenover de undercoveragenten verklaard conform zijn eerdere verklaring en de verklaring van medeverdachte over de wijze waarop medeverdachte op slachtoffers heeft geschoten. Ook heeft de getuige zijn eerdere verklaring dat het andere hem tijdens het schieten vastgreep in een omarmende positie, bevestigd.

Het hof zal ook de verklaring van de getuige tegenover de undercoveragenten gebruiken als bewijs van het schieten door verdachte op slachtoffers.

De Hoge Raad overweegt dat de klachten in de kern op de opvatting berusten dat het beoordelingskader dat de Hoge Raad heeft geschetst in ECLI:NL:HR:2019:1982 en ECLI:NL:HR:2019:1983, van toepassing is op de beoordeling van de toelaatbaarheid voor het

bewijs van de verklaring die de getuige in het WOD-traject heeft afgelegd. In die arresten gaat het over de toepassing van een opsporingsmethode die ook wel de 'Mr. Big'-methode wordt genoemd. Die opsporingsmethode betreft een vorm van het stelselmatig inwinnen van informatie over de verdachte als bedoeld in artikel 126j Sv. De Hoge Raad heeft in de genoemde arresten overwogen dat de 'Mr. Big'-methode verwijst naar 'gevallen (...) die hierdoor worden gekenmerkt dat door een of meer opsporingsambtenaren, zonder dat kenbaar is dat zij als zodanig optreden, binnen het verband van een gefingeerde criminele organisatie het vertrouwen van een niet-gedetineerde verdachte wordt gewonnen, waarna hem in het kader van die organisatie voordelen in het vooruitzicht worden gesteld als hij een (bekenkende) verklaring aflegt omtrent zijn betrokkenheid bij een bepaald strafbaar feit'.

Als het stelselmatig inwinnen van informatie ten aanzien van een verdachte plaatsvindt, kan de in artikel 29 lid 1 Sv tot uitdrukking gebrachte en in artikel 6 lid 1 EVRM besloten liggende verklaringsvrijheid in het geding komen. Met het oog op de bescherming van die verklaringsvrijheid heeft de Hoge Raad voor specifieke vormen van het stelselmatig inwinnen van informatie nader omljnd aan welke (nadere) voorwaarden de toepassing van die opsporingsbevoegdheid en de verslaglegging daarvan moeten voldoen en welke gezichtspunten bij de beoordeling door de rechter een rol spelen.

De Hoge Raad overweegt dat ook buiten de context van de specifieke vormen van het stelselmatig inwinnen van informatie geldt dat de verdachte ten aanzien van wie de bevoegdheid van het stelselmatig inwinnen van informatie heeft plaatsgevonden en die daarbij een verklaring heeft afgelegd, zich erop kan beroepen dat zijn verklaringsvrijheid geschonden is als gevolg van het optreden van de met de toepassing van die bevoegdheid belaste opsporingsambtenaren. Als het niet de verdachte is die door een verzuim bij de toepassing van de bevoegdheid van het stelselmatig inwinnen van informatie is getroffen, hoeft in de te berechten zaak in de regel geen rechtsgevolg te worden verbonden aan dat verzuim. Het gebruik van de betreffende verklaring is in zo'n geval ook niet in strijd met het recht op een eerlijk proces als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM, mits de bruikbaarheid voor het bewijs van de betreffende verklaring – in het bijzonder de betrouwbaarheid en accuraatheid daarvan – door de verdediging kan worden betwist en door de rechter kan worden onderzocht. Er is grond voor bewijsuitsluiting als vast komt te staan dat zich onregelmatigheden hebben voorgedaan die de betrouwbaarheid en accuraatheid van de verklaring wezenlijk hebben aangetast. In dat geval berust bewijsuitsluiting niet op de toepassing van artikel 359a Sv, maar vloeit die uitsluiting rechtstreeks voort uit de regel dat de rechter bij de beantwoording van de vraag of het tenlastegelegde kan worden bewezenverklaard, alleen dat bewijsmateriaal gebruikt dat hij betrouwbaar en bruikbaar vindt (vgl., mede in verband met het door artikel 6 EVRM gewaarborgde consultatierecht, ECLI:NL:HR:2011:BP2740, r.o. 3.3, en

ECLI:CE:ECHR:2022:0308JUD004111514, par. 65).

De Hoge Raad oordeelt dat voor zover de klacht klaagt over het oordeel van het hof dat het WOD-traject waarin de getuige een verklaring heeft afgelegd, niet een toepassing van de bevoegdheid van het stelselmatig inwinnen van informatie vormt die (in belangrijke mate) overeenkomt met de zogenoemde ‘Mr. Big’-methode, de klacht tevergeefs is voorgesteld. Dat oordeel van het hof is, enerzijds gelet op wat het hof heeft vastgesteld over het verloop van het betreffende WOD-traject en anderzijds in aanmerking genomen de kenmerken die in ECLI:NL:HR:2019:1982 en ECLI:NL:HR:2019:1983 zijn benoemd van de in die zaken toegepaste opsporingsmethode – die erop gericht is de verdachte te brengen tot het afleggen van een voor het bewijs tegen hemzelf te gebruiken (bekennende) verklaring – niet onbegrijpelijk.

De Hoge Raad oordeelt dat de klacht voor zover het opkomt tegen het oordeel dat de door de getuige afgelegde verklaring bruikbaar is voor het bewijs ook niet kan slagen. Het hof heeft naar aanleiding van het door de verdediging gevoerde verweer onderzocht of de verklaring van de getuige betrouwbaar is. Aan het oordeel dat dit het geval is, heeft het hof ten grondslag gelegd dat de getuige weliswaar angstig was toen hij met verbalisant A-2244 en zijn collega’s werd geconfronteerd, maar die angst gaandeweg duidelijk minder werd, en verder dat de verklaring van de getuige op essentiële onderdelen steun vindt in andere bewijsmiddelen, met name de door het hof voor het bewijs gebruikte resultaten van het forensisch-technisch onderzoek. Verder heeft het hof onder meer in aanmerking genomen dat de verdediging – nu een audiovisuele vastlegging van het gesprek met de getuige ontbrak – de juistheid van de door de getuige afgelegde verklaring heeft kunnen toetsen door de betrokken opsporingsambtenaren bij de rechter-commissaris te (laten) bevragen. De Hoge Raad oordeelt dat het op deze gronden berustende oordeel van het hof dat de verklaring van de getuige betrouwbaar is en voor het bewijs kan worden gebruikt, niet onbegrijpelijk is en toereikend is gemotiveerd.

J.H.J. Verbaan, november 2022

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1591

Zaaknummer: 20/02013

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma, M.J. Borgers, J.C.A.M. Claassens en C. Caminada

Advocaten: A.A. Franken

Wetsartikelen: 126j Sv, 340 Sv en 289 Sr

RECHTSPRAAK

Niet-ontvankelijkheid voor vervolging wegens ontbreken toestemming Spaanse autoriteiten.

Niet-ontvankelijkheid voor vervolging wegens ontbreken toestemming Spaanse autoriteiten.

Wenk

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht of met zware mishandeling, is bewezen verklaard, over onder meer de verwerping van het verweer dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk moet worden verklaard in de vervolging omdat (aanvullende) toestemming van de Spaanse autoriteiten ontbreekt voor de vervolging van de verdachte wegens bedreiging.

Het hof heeft het bedoelde verweer als volgt samengevat en verworpen:

Door de Nederlandse officier van justitie is een EAB uitgevaardigd voor de verdachte op verdenking van poging moord dan wel poging doodslag. Bij de zogenaamde 'lijstfeiten' is in het EAB aangevinkt 'Moord en doodslag, zware mishandeling'. De toepasselijke artikelen die zijn vermeld zijn: artikel 289 jo. artikel 45 Sr dan wel artikel 287 jo. artikel 45 Sr.

Op basis van dit EAB is verdachte in Spanje aangehouden. Verdachte heeft zich vervolgens verzet tegen overlevering aan Nederland. Bij beschikking heeft de rechter van de Centrale Onderzoeksrechtbank nr. 6 te Madrid besloten tot overlevering van de verdachte.

Verdachte is tegen deze beslissing in beroep gegaan. Bij beschikking van het Nationaal Gerechtshof, Strafkamer, Sectie Twee, te Madrid is het beroep van verdachte afgewezen en is de beslissing tot overlevering bekrachtigd.

Verdachte heeft uitdrukkelijk geen afstand gedaan van het specialiteitsbeginsel (het verbod van vervolging, berechting en vrijheidsbeneming ter zake van andere feiten dan waarvoor de uitvoerende (Spaanse) rechterlijke autoriteit de overlevering heeft toegestaan; artikel 27 lid 2 Kaderbesluit).

Verdachte is door de Spaanse autoriteiten overgeleverd aan Nederland.

Een 'Aanvullend EAB' tegen verdachte is door de Nederlandse officier van justitie uitgevaardigd, om toestemming van de Spaanse rechterlijke autoriteit te krijgen om verdachte ook voor een tweede feit (poging tot afpersing), gepleegd op dezelfde tijd en plaats en jegens hetzelfde slachtoffer, in Nederland te mogen vervolgen. In dit aanvullende EAB staan de lijstfeiten artikelen 289 en 287 jo. artikel 45 en artikel 302 Sr en artikel 317 jo. artikel 45 Sr aangevinkt. Voorts zijn als andere (niet-lijstfeiten): artikel 300 lid 1 en 2 Sr, artikel 285 Sr en artikel 45 Sr genoemd.

De Centrale Onderzoeksrechtbank nr. 6 te Madrid heeft besloten toe te stemmen in de verzochte uitbreiding van het EAB jegens verdachte; zij formuleert dit als volgt in de beschikking: '... besluit men ten gunste van de autoriteiten van Nederland TOE TE STEMMEN in uitbreiding van de overlevering van de in de onderhavige procedure opgeëiste persoon, dit alles met het oog op het Europees bevel tot aanhouding en overlevering van NEDERLAND, met referentie OEDE 49/18 wegens het misdrijf afpersing'. De vervolging in de onderhavige strafzaak behelst, kort weergegeven, nu: 1 primair: poging tot moord dan wel poging doodslag; subsidiair: zware mishandeling; meer subsidiair: mishandeling met zwaar lichamenlijk letsel tot gevolg; meest subsidiair: bedreiging; 2: poging tot afpersing met geweld/bedreiging met geweld steeds gepleegd in Heerenveen jegens aangever. (...)

In artikel 27 lid 2 Kaderbesluit is bepaald dat een overgeleverd persoon niet wordt vervolgd, berecht of anderszins van zijn vrijheid wordt beroofd wegens andere feiten (vóór de overlevering begaan) dan de feiten die de reden waren tot overlevering.

Door de raadsman is betoogd dat verdachte nu wordt vervolgd voor andere feiten dan waarvoor de Spaanse rechter toestemming heeft gegeven bij en na de overlevering van de verdachte. In het EAB worden bij de feitomschrijving namelijk slechts de termen 'poging tot moord' en 'poging tot doodslag' genoemd en in het aanvullende EAB 'poging tot afpersing'. Vervolging voor het onder 1 anders ten laste gelegde: subsidiair: zware mishandeling; meer subsidiair: mishandeling met zwaar lichamenlijk letsel tot gevolg; meest subsidiair: bedreiging; is daarom niet toegestaan, aldus de raadsman.

Het hof ziet zich nu voor de vraag gesteld of het onder 1 subsidiair, meer subsidiair en meest subsidiair ten laste gelegde andere feiten zijn dan de feiten waarvoor toestemming tot overlevering is gegeven door de Spaanse rechter.

Deze vraag beantwoordt het hof ontkennend. Naar het oordeel van het hof betreffen alle onder 1 ten laste gelegde varianten steeds de feiten waarvoor de Spaanse rechter in eerste instantie, dan wel in reactie op het aanvullende EAB aansluitend toestemming tot overlevering

heeft gegeven.

Dit is gebaseerd op het volgende. De achterliggende gedachte van het Kaderbesluit is dat de lidstaten over en weer gemakkelijker personen kunnen overleveren en is gebaseerd op het wederzijds vertrouwen tussen staten in elkaars rechtssysteem.

De Hoge Raad heeft in ECLI:NL:HR:2007:BB3994 ter zake een verweer strekkende tot niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie omdat de verdachte zou zijn vervolgd voor feiten waarvoor hij niet door Spanje is overgeleverd overwogen dat anders dan de klacht betoogt, het hof de inhoud van het EAB mocht betrekken bij zijn uitleg van de beslissing van de Spaanse rechter.

In ECLI:EU:C:2008:669 heeft het HvJ EU uiteen gezet wanneer sprake is van een 'ander feit'. Het hof haalt rechtsoverweging 57 uit genoemde zaak aan en overweegt dat in het EAB onder de feitelijke omschrijving staat dat 'in Heerenveen een bestuurder van een personenauto werd beschoten. Deze bestuurder raakte gewond aan zijn rechterhand. De bestuurder heeft aangifte gedaan van poging moord. Aangever heeft de verdachte voor 100% herkend als degene die het schot had afgevuurd'. Bij de zogenaamde 'lijstfeiten' is in het EAB aangevinkt 'Moord en doodslag, zware mishandeling'. In het aanvullende EAB wordt dezelfde gebeurtenis omschreven, maar nu met meer details die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen. Als lijstfeiten staan daarin moord en doodslag, zware mishandeling en racketeering en afpersing. Verder zijn als andere (niet-lijstfeiten) genoemd: mishandeling, zwaar lichamelijk letsel ten gevolge en bedreiging.

Het hof is van oordeel dat de gehele tenlastelegging zoals die nu aan de orde is, valt onder de feitelijke omschrijving die is gegeven in het EAB en het aanvullende EAB. De Spaanse rechter heeft aan beide EAB's uitvoering gegeven. Het betreft van meet af aan steeds het feitelijk gebeuren in Heerenveen tussen verdachte en aangever, waarbij aangever gewond is geraakt nadat er vermoedelijk een schot is gelost. In eerste instantie is alleen de zwaarst mogelijke variant (lijstfeit: moord/doodslag/zware mishandeling) aangevinkt in het EAB. In het aanvullende EAB zijn daarbij ook afpersing, mishandeling met zwaar lichamelijk letsel ten gevolge en bedreiging genoemd. Zeer duidelijk is dat het materieel steeds om hetzelfde feitelijk gebeuren gaat en dat alle ten laste gelegde varianten in de EAB's zijn vermeld. De vervolging is derhalve naar het oordeel van het hof evident niet wegens andere feiten dan de feiten die de reden waren tot overlevering. Het verweer met betrekking tot het specialiteitsbeginsel wordt aldus verworpen.

De Hoge Raad overweegt dat het oordeel van het hof inhoudt dat de aan de verdachte ten laste gelegde feiten, waaronder bedreiging, vallen onder de feitelijke omschrijving die is gegeven in

het EAB en het aanvullend EAB, en dat het specialiteitsbeginsel niet in de weg staat aan de vervolging van de verdachte voor bedreiging. De Hoge Raad oordeelt dat dat niet onbegrijpelijk is, mede in aanmerking genomen dat het hof het EAB en het aanvullend EAB bij zijn uitleg van de beslissingen van de Spaanse rechter mocht betrekken (vgl. ECLI:NL:HR:2007:BB3994).

J.H.J. Verbaan, november 2022

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1583

Zaaknummer: 21/00009

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en T. Kooijmans

Advocaten: J.T.E. Vis

Wetsartikelen: 285 Sr

RECHTSPRAAK

Redengevende inhoud van de bewijsmiddelen niet opgenomen.

Redengevende inhoud van de bewijsmiddelen niet opgenomen.

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof wat betreft de bewijsmiddelen 2 en 3 ten onrechte heeft volstaan met een opgave van die bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 tweede volzin Sv, nu de raadsman van de verdachte vrijspraak heeft bepleit, althans dat het bewezen verklaarde niet kan volgen uit de gebruikte bewijsmiddelen.

Voor zover het cassatiemiddel klaagt dat het hof heeft volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 tweede volzin Sv berust het op een verkeerde lezing van de uitspraak van het hof. Het hof heeft immers niet overwogen dat het heeft volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen voor zover de verdachte het bewezen verklaarde heeft bekend, maar heeft klaarblijkelijk, naast bewijsmiddel 1, de gehele inhoud van de als bewijsmiddel 2 en 3 genoemde processen-verbaal aangemerkt als redengevende feiten en omstandigheden voor de beslissing dat het feit door de verdachte is begaan.

Voor zover het cassatiemiddel klaagt over het verzuim van het hof om de redengevende inhoud van de bewijsmiddelen 2 en 3 op te nemen, is het gelet op artikel 359 lid 3 eerste volzin Sv terecht voorgesteld. Als gevolg van dit verzuim is de bewezenverklaring niet toereikend gemotiveerd. Het cassatiemiddel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 01-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1563

Zaaknummer: 20/03268

Rechters: J. de Hullu, J.C.A.M. Claassens en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R. van Leusden en D.J.M. Dammers

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Ontvankelijkheid hoger beroep. Volmacht tot instellen hoger beroep per ondertekende e-mail zonder bijlage.

Ontvankelijkheid hoger beroep. Volmacht tot instellen hoger beroep per ondertekende e-mail zonder bijlage.

Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van het hof dat de verdachte niet-ontvankelijk is in het hoger beroep.

Een door de verdachte of betrokkene bepaaldelijk gevolmachtigde advocaat kan op de wijze van artikel 450 lid 3 Sv een rechtsmiddel instellen door middel van het verlenen van een daartoe strekkende schriftelijke bijzondere volmacht aan een griffiemedewerker. In HR 22 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2654, heeft de Hoge Raad overwogen dat een als bijlage bij een e-mail gevoegde brief, inhoudende een schriftelijke volmacht waarmee een advocaat een griffiemedewerker machtigt om namens de verdachte of betrokkene een rechtsmiddel aan te wenden, moet worden aangemerkt als zo'n schriftelijke volmacht, mits:

(i) het e-mailbericht, met bijlage, is verzonden naar een e-mailadres dat door het gerecht is aangewezen voor communicatie met de griffiemedewerkers inzake de aanwending van rechtsmiddelen in strafzaken en

(ii) de schriftelijke volmacht voldoet aan de in HR 22 december 2009, ECLI:NL:HR:2009:BJ7810, geformuleerde eisen.

In beginsel kan een e-mailbericht (zonder volmacht in een bijlage) niet als een schriftelijke volmacht als bedoeld in artikel 450 lid 3 Sv worden aangemerkt. Dat is echter anders als in het e-mailbericht zelf een volmacht is opgenomen die beantwoordt aan de daaraan te stellen eisen, bedoeld onder 2.4.1 onder (ii) en die volmacht is voorzien van een ondertekening door de advocaat. In dat geval geeft de enkele omstandigheid dat de ondertekende volmacht niet is opgenomen in een bijlage bij het e-mailbericht aan de griffiemedewerker maar in het e-mailbericht zelf, onvoldoende grond de verdachte niet-ontvankelijk te verklaren in het ingestelde rechtsmiddel. (Vgl. HR 21 juni 2022, ECLI:NL:HR:2022:909.)

Het hof heeft de verdachte niet-ontvankelijk verklaard in het hoger beroep en heeft daaraan in de kern ten grondslag gelegd dat 'de raadsman niet door middel van een als bijlage bij een e-mailbericht gevoegde en ondertekende volmacht hoger beroep heeft laten instellen'. Gelet op wat onder 2.4 is vooropgesteld en in het licht van de inhoud van het onder 2.2.2 weergegeven e-mailbericht en de door het hof vastgestelde feiten en omstandigheden – waaruit ook blijkt dat het e-mailbericht is ondertekend door middel van een ingevoegde digitale scan van de handtekening van de raadsman en er geen reden is om te twifelen aan de authenticiteit van het bericht – geeft dit oordeel blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Het cassatiemiddel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 01-11-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:1568

Zaaknummer: 21/05015

Rechters: V. van den Brink, A.L.J. van Strien en C. Caminada

Advocaten: N. van Schaik

Wetsartikelen: 450 Sv